

De zaligspreekingen

Thema: De Bergrede
Mattheüs 5: 1-12

KERNTEKST

'Zalig zijn...' (Telkens de beginwoorden van vers 3-11.)

UITLEG VAN DE KERNTEKST

'Zalig' is een afkorting van gelukzalig. Het woord 'zalig' betekent letterlijk 'vol'. Het is dus vol van geluk. Iemand die zalig is, ontbreekt het aan niets!

BEGINSITUATIE

Dit is het eerste verhaal over de Bergrede. U mag er van uit gaan, dat de kinderen weleens van de zaligspreekingen gehoord hebben. Of ze ook begrijpen waar het in diepste zin over gaat is de vraag. Daarom een mooie taak dit gedeelte helder bij hen neer te leggen.

DOELSTELLINGEN

- De kinderen weten na afloop wat bedoeld wordt met 'Bergrede'.
- De kinderen weten na afloop de betekenis van het woord 'zalig'.
- De kinderen begrijpen wie de Heere Jezus in Zijn zaligspreekingen aanspreekt.
- De kinderen denken na over hoe ze zo iemand worden zoals in de zaligspreekingen beschreven staat.

INDELING

- Inleiding: een rede, een preek in de open lucht.
- De Heere Jezus is met Zijn werk begonnen.
- De mensen zoeken Hem op.
- De preekstoel in de kerk.
- De berg als preekstoel.
- De armen van geest.
- Zalig die treuren.

- De zachtmoedigen.
- Zalig die honger en dorst naar de gerechtigheid.
- De barmhartigen.
- De reinen van hart.
- De vreedzamen.
- De vervolgd om de gerechtigheid.
- Versmaad om Christus wil.
- Afsluiting: de Bergrede tot troost.

OPMERKINGEN

Dit verhaal leent zich wat minder voor de verhalen- de vertelvorm, die veruit de voorkeur heeft. Er zal wat meer beschrijvend verteld moeten worden. Eventueel kunt u er voor kiezen deze les in de vorm van een Bijbelstudie te gieten: al lezend en verkla- rend.

Het is belangrijk om te beseffen dat het hier gaat om de kenmerkende dingen van een christen. Zo ziet een volgeling van de Heere Jezus er uit. Zo vernieuwt God mensen door Zijn Geest tot echte kin- deren van de Vader.

ZINGEN

Psalm 72: 7

UITLEG VAN DE PSALM

'Nooddruftigen' zijn mensen die het nodige moe- ten derven (missen). Het zijn vaak armen en ver- volgd om de Naam van de Heere Jezus. De we- relt noemt zulke mensen zielig, maar Jezus spreekt hen zalig!

BORDPLAN

Zielig of zalig?

INLEIDING

1. Zie bordplan. Wat is het verschil? Laat kinderen langrijk. Daarom hebben veel oude preekstoelen dat duidelijk uitleggen. ook een soort 'dak'. Dat heet het klankbord. Dat

2. Ik begin met een vraag. 'Wat is een rede?' (Laathouten dak zorgt ervoor dat het stemgeluid van de kinderen antwoord geven, desnoods raden.) Het is dominee de kerk ingestuurd wordt. Zo kon iedereen wat ouderwets woord voor een toespraak. Jeeen de dominee toch horen.

kunt het nog simpeler zeggen: iemand houdt een Toen er vroeger nog geen microfoons waren, verhaal ergens over. moesten de dominees - ook al hadden ze een

Nu gaat het vandaag over de 'Bergrede'. Wat zou klankbord boven zich - wel behoorlijk hard praten. dat betekenen denk je? (Laat kinderen antwoord Moet je je voorstellen dat je met een heel grote geven.) De Heere Jezus houdt een toespraak, bui-groep mensen zit te luisteren naar iemand die in ten op een berg. Vind je dat niet raar? Ik kan mede buitenlucht vanaf een heuvel en toespraak nog herinneren dat ik een keer met mijn vader inhoudt. Dan moet die persoon ook best hard pra-moeder naar een kerkdienst ging buiten op de hei-ten. Dat is denk ik ook wat Mattheüs bedoelt als hij de, midden in de natuur. Volgens mij was dat opzegt: 'En Zijn mond opengedaan hebbende leerde een pinksterdag of op de Hemelvaartsdag. Ik vond Hij hen...'

het eerst wel een beetje vreemd, buiten zingen,

buiten bidden, zo maar in de open lucht. Later Tot negen keer toe klinkt het zelfde woord: 'Zalig dacht je: waarom eigenlijk ook niet. Je kunt toch zijn...'. Wat betekent dat eigenlijk?

overal de Heere dienen? Als je het maar eerbiedig je ziet wel eens een reclameboodschap waarin dat doet. woordje voorkomt. Iemand kijkt dan erg blij en zegt: 'Zalig, zeg!' Het gaat dan meestal om iets dat heel erg lekker smaakt. Nou, dat betekent het

BRUGZIN OF BEGINZIN

De Heere Jezus houdt dus een toespraak in de woord zalig niet. Het betekent veel meer! Het bete-open lucht. Ik zal je vertellen waar het over gaat. kent: vol van geluk, zo gelukkig als je maar zijn kan. Vandaag gaat het over het begin van deze toe-Meer kan eigenlijk niet. Het is dus alsof de Heere spraak. Luister maar... Jezus zegt: 'Als je écht gelukkig wilt worden, dan moet je...'

Vertelling

Dan geeft de Heere Jezus negen voorbeelden.

De Heere Jezus is met Zijn werk begonnen. Na de 1. Zalig zijn de armen van geest. Als je arm van eerste wonderen komen de mensen overal van-geest bent, hoor je bij het Koninkrijk der hemelen. daan naar Hem toe om Hem te zien en te horen. Ze Wanneer ben je arm van geest? Het is goed om de hebben gehoord van genezingen, van grote won-woorden 'arm van geest' bij elkaar te laten staan. deren die er gebeuren. Er zijn nieuwsgierige men-Het gaat hier dus niet om armen, om mensen die sen, die wel eens willen weten wat er van al de ver-geen geld hebben. Dat zou betekenen dat als je halen waar is. Er komen zieke mensen. Ze hopen arm bent, je bij het Koninkrijk van God hoort. Dat is beter te worden. Er zijn ook mensen die vol hoop natuurlijk niet waar. Arm van geest, dat ben je als naar de Heere Jezus toekomen. Is Hij de lang be-je niet meer zonder de Heere kunt, klein denkt van loofde Verlosser, waarvan zoveel in de Bijbel is ge-jezelf omdat je weet dat je zondaar bent, omdat je sproken? weet dat je bij alles de Heere nodig hebt. In de

Overall vandaan trekken de mensen naar Galilea. Psalm die je voor vandaag moet leren heet dat: Daar moet Jezus ergens zijn. En als ze Hem gevon-nooddruftig. Dan ben je als een tollenaar die het den hebben, blijven ze bij de Heere Jezus in de uitroept: 'Heere, wees mij, zondaar, genadig!' Arm buurt. Ze willen wat van Hem horen, wat van Hem van geest worden is dus nederig worden voor de zien... Heere en alles van Hem verwachten.

2. Zalig zijn die treuren. Je zult vertroost worden als

En dan vertelt Mattheüs: 'En Jezus, de schare zien-je treurt. Moet je dan eerst heel verdrietig worden de, is geklommen op een berg...' Zo begint de Berg-voordat je bij de Heere Jezus hoort? Je zegt mis-rede. Je zou kunnen zeggen de 'preek op de berg'. schien: 'Ik dacht dat je juist heel blij werd als je Je-Op het eerste gezicht misschien een vreemde zus volgt...' Dat is ook zo, je hebt gelijk. En toch 'preekstoel'. Toch is dat helemaal zo raar niet. staat er: 'Zalig die treuren.' Naast de blijdschap is er Waarom staat er bij jou in de kerk een preekstoel? ook verdriet. Juist als je de liefde van God kent, ga Nou, dat is niet zo moeilijk. Dan steekt de dominee je ook zien dat er in je hart nog zoveel kwaad is, dat een beetje (soms wel heel erg ver, als de stoel hoogje steeds weer verkeerde dingen doet, tóch weer is) boven iedereen uit, zodat iedereen hem goed dat lelijke woord zegt, tóch weer je zusje plaagt. En kan zien en hem ook goed kan horen. Vroeger wa-daar heb je dan verdriet over. Je kan soms ook zo ren er nog geen microfoons en geluidsboxen. Toen verdrietig worden om alle ellende die er in de we-

reld is, om de narigheid die mensen elkaar aandoen, om alles wat in deze wereld telkens weer kapot gaat. De Heere heeft het allemaal zo goed en zo mooi bedoeld... Je zult vertroost worden. Zoals een moeder haar kleine kindje dat gevallen is weer overeind helpt en de tranen droogt, zo zal God vertroosten.

3. Zalig zijn de zachtmoedigen. Zij zullen de aarde beërven, er de baas over zijn. Nu denk je misschien: Ik ken een heel ander spreekwoord: 'Brutalen hebben de halve wereld.' Dat betekent zo ongeveer: als je maar durft en brutaal bent, kun je het heel ver schoppen. Dan bereik je nog eens wat! De Heere Jezus zegt: de zachtmoedigen zullen de aarde beërven. Eigenlijk bedoelt de Heere Jezus: de hemel erven. Dat kan betekenen, dat je het hier op aarde misschien niet altijd goed hebt, uiteindelijk mag je uitzien naar de hemel! Wanneer ben je zachtmoedig? Als je je niet door alles en iedereen boos laat maken, als je rustig blijft in tegenslag en bij alles op de Heere ziet.

4. Zalig zijn die honger en dorst naar de gerechtigheid. Zij zullen verzadigd worden. Verzadigd worden betekent letterlijk: te eten en te drinken krijgen. Zo veel te eten en te drinken krijgen dat je geen honger of dorst meer hebt. Dat is een mooie belofte! Je kunt je best een beetje voorstellen wat dat is, een hongerig gevoel in je maag. En als het 's zomers erg warm is en je hebt druk buiten gespeeld of gesport, dan heb je echt wel dorst! 'Je zult verzadigd worden', zegt de Heere Jezus. Geen honger meer, geen dorst meer. Maar pas op, het gaat hier niet om gewone honger op dorst! Er staat: honger en dorst naar de gerechtigheid. Wat dat is? Als het in de Bijbel over gerechtigheid gaat, wordt daar meestal de verzoening van de zonde mee bedoeld. Als je de Heere lief hebt gekregen en je ziet de zonde in je eigen hart, dan verlang je er zo naar dat het tussen jou en God weer goed komt, dat God niet verdrietig en boos meer is om het kwaad dat je hebt gedaan. Dat is gerechtigheid in de meest diepe zin. Er wordt ook mee bedoeld - en dat heeft alles te maken met het 'goed zijn tussen jou en God - dat je dan een hekel hebt aan alle oneerlijkheid, aan alle gemeenheid tussen mensen. Dan kun je ook niet meer die jongen in je klas zo pesten, dan ga je er ook wat van zeggen als een ander aan het pesten is. Je wilt dat alles eerlijk gaat.

5. Zalig zijn de barmhartigen. Je kent het verhaal van de barmhartige Samaritaan wel, het verhaal van de man die een beroofde man, die halfdood langs de kant van de weg lag, op zijn eigen ezel laadde en hem naar de herberg bracht om hem te laten verzorgen. De priester en de Leviet liepen door. Die wisten blijkbaar niet wat barmhartigheid betekent. Als je barmhartig bent, sta je klaar om een ander te helpen. Zeker als die ander de Heere niet kent. Dan wil je graag over Hem vertellen.

Barmhartig zijn betekent goed zijn voor een ander, klaar staan voor een ander. En wat belooft de Heere Jezus: als je barmhartig bent, zal Hij ook voor jou barmhartig zijn. Hij zal je al je kwaad vergeven! En dat terwijl je dat niet verdient. Hij hing voor jouw zonden aan het kruis. Dat is nog eens barmhartig zijn!

6. Zalig zijn de reinen van hart. Rein betekent schoon. Nou, als je eerlijk bent, weet je wel dat jouw hart zo schoon niet is. Misschien heb je het van je vader en moeder wel geleerd om elke dag te bidden: 't Boze dat ik heb gedaan, zie 't om Jezus wil niet aan...' Elke dag weer moet je dat bidden, elke dag heb je weer kwaad gedaan... Rein zijn betekent: eerlijk zijn, niet liegen, niet naar verkeerde dingen kijken op het internet, enzovoort. Het betekent: geen kwaad doen, maar doen zoals Jezus deed. Hij was rein! Misschien ken je dat lied wel: 'Bewaar mijn oog voor wat ik zie, bewaar mijn mond voor wat ik zeg, bewaar mijn voet...' De reinen zullen God zien. Ze zullen merken wie de Heere is, ze zullen merken dat God een liefdevolle en vergevende Vader in de hemel is.

7. Zalig zijn de vreedzamen (vers 9). Dat betekent: vrede maken of vrede doen. Het gaat om mensen die vrede zoeken, vrede met de Heere en met hun naaste. Ik zag een tijdje geleden een jongen die met zijn handen wijd tussen twee andere jongens in stond. Ze wilden ruzie maken. Hij zei: 'Niet doen, stoppen!' Ik vond dat geweldig! Ik heb hem daarvoor een compliment gegeven. En ik heb er bij gedacht: kijk zo horen wij allemaal te zijn.

Vrede zoeken. Je zult het wel eens anders meemaken. Je komt kinderen en mensen tegen die uit zijn op ruzie. Het is lang niet altijd gemakkelijk om vrede te maken en te houden met iedereen. De Heere Jezus heeft niet voor niets gezegd: 'Als iemand je op de wang slaat, moet je hem de andere wang toekeren.' Dat is wel heel erg moeilijk. Toch moet je er maar eens aan denken wat er op het kruis van Golgotha gebeurd is, hoe de Heere Jezus bad voor de mensen die hem aan het hout hingen. Je wordt Gods kind genoemd als je vreedzaam kunt zijn. En als je Gods kind ben, woont de vrede van God ook in je hart. God is immers de Vrededorst, zo hoorden we nog niet zo lang geleden op het kerstfeest?

8. Zalig die vervolgd worden om der gerechtigheid wil. Het woord gerechtigheid kwamen we al eerder tegen. Hier gaat het om het vervolgd worden, omdat je in God gelooft. Ook wordt bedoeld dat mensen het soms heel lastig kunnen krijgen, omdat ze eerlijk willen zijn, of vrede willen maken. Die jongen, waar ik net van vertelde, die er tussen ging staan, had zo maar een klap van één van de ruziemakers kunnen krijgen. 'Joh, waar bemoei jij je mee!' Mensen zien soms op hun werk oneerlijke dingen gebeuren en zeggen er wat van. Het kan ze heel wat narigheid opleveren. Maar ook kun je het

heel lastig krijgen, alleen maar omdat je in God gelooft en voor Zijn Naam uitkomt. Het valt in Nederland gelukkig allemaal wel mee, maar er zijn landen in de wereld waar mensen in de gevangenis zitten, omdat ze in de Heere Jezus geloven. En toch schamen ze zich niet om de Naam van de Heere te noemen. Laten we straks ook voor hen bidden. Ze hebben het erg moeilijk. Toch, zo zegt de Heere Jezus, is voor hen juist het Koninkrijk der hemelen. Voor wie voor Gods Naam uitkomt en daar onder moet lijden mag dat tot troost weten!

9. In vers 11 staat: Zalig wanneer de mensen u ver-smaden. Dit heeft heel veel te maken met de vorige zaligspreking. Versmiden betekent zoveel als: onterecht verwijten, lelijke dingen over en ander zeggen, zonder dat die zich kan verweren, roddelen. Mensen laten je links liggen, doen net of je niet bestaat. En dan kun je daar misschien verdrietig en boos over worden en vragen: 'Waarom doen ze mij dit aan?' Nou, omdat je de Heere liefhebt. Je wordt uitgescholden voor 'heilig boontje', mensen lachen je uit. 'Jij, ga jij nog naar de kerk? Geloof jij nu echt dat er daar boven iemand is? Wat zielig voor je...!' Als je dat meemaakt zegt de Heere Jezus in vers 12, dan mag je daar eigenlijk blij van worden. Je zult een groot loon ontvangen, zegt de Heere Jezus. Ze hebben Mij vervolgd, ze hebben Mijn profeten vervolgd. Misschien is het juist wel een troost als je weet dat je vervolgd wordt, omdat je een kind van God bent. En als je daarvan zeker bent, weet je het ook: mijn Vader in de hemel zal mij niet in de steek laten, Hij zal voor mij zorgen.

AFSLUITING

'Zalig ben je...' Vol van geluk. Het is belangrijk de woorden van de Heere Jezus goed te begrijpen. Hij zegt niet: je moet eerst vervolgd worden, je moet eerst vreedzaam zijn, je moet eerst rein van hart zijn voordat je Mijn kind kunt worden. Je moet eerst leren barmhartig te zijn, voordat je bij het Koninkrijk kunt horen.

De Heere Jezus heeft deze woorden juist gezegd om ons te troosten, om jou te troosten. De Heere Jezus weet wel hoe moeilijk Zijn kinderen het soms

hebben als ze eerlijk willen zijn, als ze rein van hart willen zijn. Hij weet, hoe lastig het kan zijn om in Hem te geloven. Juist daarom heeft Hij deze woorden gesproken, om ons te bemoedigen. Telkens weer zegt Hij ons dat we op het einde moeten letten: uiteindelijk hebben de zachtmoedigen het aardrijk. Wie vervolgd wordt, erft het Koninkrijk van God. Hij zorgt voor Zijn kinderen, Hij wil ook voor jou zorgen als je zo bij Hem schuilt!

VERWERKING

1. Uiteraard bevelen we de suggesties van het uitgebreide rooster of de verwerkingsboekjes aan.
2. Met de kinderen de inhoud van zondag 1 (Heidelbergsche Catechismus) nalezen en uitleggen: de enige troost in leven en sterven.
3. Ga met de kinderen de zaligsprekingen (of enkele van de negen) nog eens na en probeer met elkaar elke zaligspreking heel concreet in te vullen. In de vertelling is daar zo hier en daar ook een aanzet toe gedaan. Kinderen kunnen vast en zeker voorbeelden bedenken van dingen die ze zelf hebben meegemaakt of die ze gehoord of gezien hebben. Dat zijn vaak dan ook de voorbeelden die hen zelf aanspreken. De zaligsprekingen vragen van ons een bepaalde houding. Bespreek daarom ook met de kinderen als het gaat om concrete voorbeelden dan ook: 'En wat heb jij toen gedaan? Was dat goed? Is dat wat de Heere Jezus in het verhaal van vandaag bedoelt?'
4. Welke zaligspreking spreekt jou het meeste aan? Laat kinderen verwoorden waarom.
5. Is zachtmoedigheid en barmhartigheid enz. te leren? Zo ja, hoe?
6. Zingen: de Psalmen staan vol van gebeden om hulp in verdrukking en nood. Bijv. Psalm 138: 4. Laat kinderen ook eens naar zulke voorbeelden zoeken en zing met elkaar. Tot troost.
7. Wat is een klokkenluider? Iemand die verkeerde dingen in het openbaar brengt. Er zijn wel wat voorbeelden van. Er is wetgeving die klokkenlui-ders beschermt. Praat eens met de kinderen over wat dit is en in kan houden voor zulke mensen.